

ΕΣΣΑΡΕΣ εἰσὶν, κατὰ τὸ λέγειν νεωτέρου Βρετανοῦ ἐπιφανοῦς τεχνοκρίτου, αἱ μορφαὶ αἵτινες ὀρθοῦνται μεγαλοπρεπεῖς καὶ ὑπέροχοι ἐν τῷ πολυανδρίῳ τῆς Ἀγγλικῆς ποιήσεως· ὁ Τσῶσπερ, ὁ Μίλτων, ὁ Σαίξπηρ καὶ ὁ Σέλλεϋ. Περὶ τῶν πρώτων τριῶν οὐδεμία ποτε ἠγέρθη ἀμφισβήτησις· ἀλλὰ διατὶ τὴν θέσιν, ἣν μέχρι τοῦδε ἔταξεν

εἰς τὸν Βύρωνα ἡ φθίνουσα ἑκατονταετηρίς, κατέλαβεν ὁ Σέλλεϋ;

Εἰς τὴν ἔλλογον ταύτην ἀπορίαν εὐχερῆς ἡ ἀπάντησις. Ὁ Σέλλεϋ ἐκπροσωπεῖ πιστότερον καὶ πληρέστερον παντὸς ἄλλου τὴν ἀνακαινιστικὴν καὶ ἐρευνητικὴν τάσιν, ἣτις ἀποτελεῖ ἐν τῶν γνωρισμάτων τῆς σημερινῆς γραμματολογίας, καίπερ πολλὰκις χωροῦσα πέραν τῶν ὁρίων, τῶν ὑπὸ τῆς καλκισθησῆς καὶ τῆς λογικῆς τασσομένων. Ὡς πρὸς τοὺς Ἀγγλους, ὁ Σέλλεϋ κέκτηται τὸ ἀνεκτίμητον πλεονέκτημα, ὅτι ἐνσαρκῶς ἐν ἑαυτῷ ἀκραιφνῶς τὴν φύσιν καὶ τὰ ἔνστικτα τοῦ γένους των. Ὁ Βύρων, ἀπόγονος τῶν Νορμανδῶν, εἶνε ὁ Κελτὸς ὁ εὐμεταβλητος, ὁ εὐεπίφορος εἰς πάντα ἐνθουσιασμὸν καὶ πᾶν μῖσος, ὁ ὑπέικων εἰς τὴν πρώτην ὀρμὴν, ὁ σκιρτηματικῶς ἀντάρτης· ὁ Σέλλεϋ εἶνε ὁ ἀμιγῆς Σάξων, ὁ ἀποκρύπτων τὰς ἀπογοητεύσεις του ὑπὸ τὴν παγερὰν αὐτοῦ ὑπεροψίαν, ὁ ἠπίως μὲν, ἀλλ' ἀμετατρέπτως ἰσχυρογνώμων, ὁ λελογισμένος ἐπαναστάτης.

Ἐπὶ τῆς μορφώσεως τοῦ ἐπαναστατικοῦ χαρακτῆρος, τοῦ ἀποτυπυμένου ἐν ὅλοις τοῖς ἐπεισοδίοις τοῦ περιπετειώδους αὐτοῦ βίου καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, βεβαίως πολὺ ἐπέδρασε καὶ τὸ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν περιεχόν, ἐν ᾧ ἐγεννήθη καὶ ἔζησεν. Ὡς ἡ ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἰμακρμένη ὥρισε τὴν γέννησιν Καρόλου τοῦ Ε' κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος μιᾶς ἑκατονταετηρίδος, ὅπως συμβολικῶς καταδείξη τὴν ἐπιρροήν, ἣν ἐπ' αὐτῆς ἐπέπρωτο ν' ἀσκήσῃ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, οὕτω τὴν εἰς τὸν βίον ἐμφάνισιν τοῦ Σέλλεϋ ἔταξε κατὰ τὸ 1792, ἧτοι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας. Ἡ πατρίς αὐτοῦ λυσοδῶς κατεπολέμησε τὴν μεταπολιτευσιν ἐκείνην, ἧς τὰ μεγαλουργήματα ἐπεσείασαν τσαῦται φρικαλεότητες· ἀλλ' οὕτως χωρὶς νὰ καθήσῃ, ὡς ὁ Wordsworth, ἐν ποιητικῇ ἐκστάσει ἐπὶ τῶν καπνίζόντων τῆς Βαστίλλης ἐρείπιων, χωρὶς νὰ ἔλκηται ὑπὸ ἰδιαζούσης συμπαθείας πρὸς τὴν Γαλλίαν, ἧς τὴν φιλολογίαν πᾶν ἀδίκως πάντοτε περιεφρόνησε, παρέλαβεν ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως

ἐκείνης ὅλας τὰς ἀνθρώπιστικὰς καὶ κοσμοπολιτικὰς αὐτῆς ἀρχάς, ἐξ αὐτῶν ἀρυσθεὶς τὰς πλείστας τῶν ἐμπνεύσεών του.

※ ΠΕΡΣΥ ΒΥΣ ΣΕΛΛΕΪ ※

Ἄπαντες γινώσκουσι τοῦ πολυπλάγχκτου αὐτοῦ βίου τὰς περιπετείας, τὴν ἀποπομπὴν ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου ἕνεκα τῆς δημοσιεύσεως φυλλαδίου περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀθεΐας, τὴν ὡς ἐκ τοῦ ἀνίσου γάμου, τοῦ

μετ' ἀφανοῦς νεάνιδος συναφθέντος, ἐκδίωξιν ἐκ τοῦ πατρικοῦ οἴκου, τὰς περιπλανήσεις αὐτοῦ, τὸ διαζύγιον, τὸν δεύτερον γάμον, τὴν αὐτοκτονίαν τῆς πρώτης αὐτοῦ συζύγου, τὴν ὑπὸ τῆς πολιτείας ἄρσιν ἀπ' αὐτοῦ τῆς ἐπὶ τῶν τέκνων του ἐξουσίας. Πολλοὶ ὀλίγοι ὅμως γινώσκουσι τὰς λεπτομερείας τῆς ἐν Ἰταλίᾳ μετὰ τοῦ Βύρωνος διατριβῆς αὐτοῦ, ὧν πολλαὶ ἐξάγονται ἐκ τῶν ποιημάτων του. Ἐκεῖ περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν θαυμάτων τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, ἐφάνη ἀποτυπώσας πλέον ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν τῷ νῷ τὸ ἰδεῶδες ἐκεῖνο ὠραῖον, ὅπερ μάτην καὶ ἐπωδύνως ἀνεζήτησεν ἐν τῇ ἀλητικῇ αὐτοῦ σταδιοδρομίᾳ· ἐκεῖ μὴ ἀρκούμενος εἰς τὴν διὰ τοῦ λόγου ἐκδήλωσιν τῶν φίλτρων καὶ διχνημάτων του, ἔδραξε τὸν χρωστήρα, ὡς ἐπιμαρτυρεῖ μικρὰ εἰκῶν, ἣν πρὸ ὀλίγων ἐβδόμαδων ὁ πολὺς Μαντεγάτσας ἐδείκνυεν εἰς ἓνα τῶν ἐπισκεπτῶν του· ἐκεῖ βουκαλῶμενος ὑπὸ τῶν ζεφύρων τῆς λυγιστικῆς καὶ τυρρηνικῆς παραλίας, ἐφυγάδευσε τὰ θηριόμορφα αὐτοῦ ἰνδάλματτα, ἴν' ἀναπλάσῃ ἐν τῇ διανοίᾳ τὰς ἰσαγγέλους ἐκεῖνας μορφάς, ὧν ὁ πούς *seemed to pity the grass it pressed*, ἐφαίνετο φειδόμενος εὐσπλάγχχως τῆς ὑπ' αὐτοῦ πατουμένης χλόης· ἐκεῖ, κατὰ τὴν ἀπχράμιλλον τοῦ Bourget περιγραφὴν, τρυφῶν ἐν τῇ θέᾳ τῶν κανηφόρων ἀνθέων, ἐνόμιζεν ὅτι ἐκ τῶν κροταλίων ἐκείνων ἀνεπέμπετο ἠδυπαθοῦς μουσικῆς κωδωνισμός, διαπερῶν τὰς αἰσθήσεις ὡς ὑπερφύες τι ἄρωμα· ἐκεῖ τέλος, ἐν τῷ ῥευστῷ σαπφείρῳ τῶν ὑδάτων ἐκείνων, ἐξέπεμψε τὸν ὕστατον αὐτοῦ στεναγμόν, νεκρολογηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου.

Δυστυχῶς τὴν ἀναδημιουργίαν καὶ ἀνακαίνισιν τῆς ἀνθρωπότητος ὁ ποιητῆς οὗτος ἐπίζητεῖ, διὰ τῶν ἀνατρεπτικωτέρων μέσων. Ἐν ἅσασιν αὐτοῦ τοῖς ποιήμασιν ἐν εἰς ἐκτυλίσσεται φιλοσοφικὴ τις ἰδέα, καταφαίνεται ἡ ἀμείλικτος αὐτοῦ ἀποστραφὴ πάσης καθεστηκυίας ἐξουσίας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τῶν λαῶν, ὡς ἐπίσης παντὸς παραδεδεγμένου δόγματος. Οὕτω ἐν τῷ *Ἠλευθερωμένῳ Προμηθεῖ* (Prometheus Unbound), ὁ συμβολίζων τὴν ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας πιεζομένην ἀνθρωπότητα γιγάντιος δεσμώτης καταπατεῖ τὸν ἐκθρονισθέντα Δία, ἐνσάρκωσιν πάσης προλήψεως καὶ δεσποτισμοῦ· οὕτω ἐν τῇ *Ἀνταρσίᾳ τοῦ Ἰσλάμ*, ἡ ἀνθρωπότης ἐξείκονιζομένη ὑπὸ γυναικός, ἀντὶ νὰ συντρίψῃ διὰ τῆς πτέρνης της τὴν κεφαλὴν τοῦ διαβληθέντος ὄφρα, τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν, τὸν θερμαίνει ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς καὶ ἐπιδέει τὰ τραύματτα, ἅπερ εἰς αὐτὸν κατήνεγκεν ἡ ἀδικία τῶν αἰώνων. Πλὴν ὅταν ὁ ἀδυσώπητος οὗτος ἀνατροπεύς ἀποσκορακίζων πρὸς στιγμὴν τὰ φιλοσοφικὰ αὐτοῦ ἰνδάλματτα, ὑπέκει εἰς τὰς ἀμιγεῖς ὁρμάς τῆς καρδίας

του, εἰς οὐδένα ἄλλον ἢ εἰς αὐτὸν ἀρμόζει, κατὰ τὴν ἔγκυρον τοῦ *Μακώλεϋ* γνώμην, ἡ ἰδιότης ἐκείνη, ἣν συνήθως ἀποκαλοῦμεν *ἐμπνευσιν*. Τίς δὲν θαυμάζει ἐν τῷ *Ἀλάστορι* τὸν νέον ἐκείνον πλάνητα Ἀρόλδον, οὐχὶ μισάνθρωπον, ὡς ὁ τοῦ Βύρωνος, ἀλλ' ἐμπλεων πίστεως εἰς τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος; Τίς δὲν συγκινεῖται ἀναγινώσκων ἐν τῷ *Ἰουλιανῷ* καὶ *Μαδδέλω* τὰς εὐπαρρησιάστους ἐπιτιμήσεις ἐπὶ τῷ ἐπαισχύντῳ βίῳ, ὃν ὁ φίλος τοῦ Βύρων διῆγεν ἐν μέσῳ τῶν παχυλοτέρων ἠδουπαθειῶν, πνίγων ἐν αὐταῖς τὸ ἱερόν πυρ τῆς μεγαλοφυΐας; Τίς τέλος δὲν ἐνθουσιᾷ διεξερχόμενος τοὺς πυρίνους τῆς Ἑλλάδος στίχους, δι' ὧν πρῶτος ἐν Εὐρώπῃ συνηγόρησεν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς πατρίδος ἡμῶν, καὶ δι' ὧν ἴσως πρῶτῳ τὸν μέγαν αὐτοῦ ὁμότεχον ν' ἀποθεώσῃ τὴν δόξαν του καὶ νὰ ἐξαγνίσῃ τὰ παραπτώματα αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγωνιζομένων;

Οἱ νέοι τῆς σημερινῆς Εὐρώπης περιβάλλουσι δι' ἀληθοῦς λατρείας τὸν Σέλλεϋ καὶ οὐχὶ ἀδίκως κατὰ τὸ πλεῖστον. Προφυλασσόμενοι ἀπὸ τῶν παρεκτροπῶν αὐτοῦ, δύνανται πολλὰ νὰ διδαχθῶσιν ἐκ τῆς βάθυνοίας καὶ εὐρυτάτης αὐτοῦ ἀντιλήψεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Πέρυσιν ὁ ἐπιφανῆς γάλλος τεχνοκρίτης Gaston Paris ἔλεγεν εἰς τὸν ἐπίσης ἐπιφανῆ ποιητὴν Sully Prudhomme: «Οἱ νέοι ὀφείλουσι νὰ σέ λατρεύωσι, διότι τοὺς εἰδαξες ν' ἀγαπῶσι»· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὀφείλουσιν οἱ νέοι νὰ γεραίρωσι τὴν μνήμην τοῦ Σέλλεϋ διότι τοὺς εἰδαξες νὰ σκέπτωνται.

**Ἐργαφον ἐν Ζακύνθῳ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1898*

ΜΕΜΝΩΝ ΜΑΡΤΥΩΚΗΣ

ἘΣ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΣΟΥ

Ὡ πῶς γελοῦνε τὰ μαῦρα μάτια σου!
σὰν τὸ ἀστέρι τῆς αὐγῆς λάμπουνε·
ὁ Μέγας Ἐρωτᾶς τα ἔχει στολίση
μὲ φῶς τὸ λαμπερόχρωμο.

✽

Ἀπλόνει τὸ ὠραῖο κεφάλι σου
σὰν φῶς ἡλίου μαλλιά τετράξανθα,
χρυσά, ἀτίμητο, διαμαντένιο στεφάνι
ἵς τὴν ροδερῆ ἄχραντη ὕψι σου.

(1899)

Σὰν τριαντάφυλλα μοσχομύριστα
τὰ κοραλλένια ἀνθίζουσι χεῖλη σου
ὅλα χαμόγελο, εὐωδία καὶ χάρι
σὰν Ἐδὲμ μυροφίλημα.

✽

Ψάλλω τὴν μοσχόανθη εἰκόνα σου,
ποῦ τὸ φῶς τῆς τῶ θεοῦ κι' ὀλόλαμπρο
ἵπαλώτατα τὴν ψυχὴ μου θωπεύει.
τὴν μοσχόανθη εἰκόνα σου.
